

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Bjelovar

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

POSTIZANJE REZULTATA I OSTVARIVANJE CILJEVA POSLOVANJA TRGOVAČKIH
DRUŠTAVA U VLASNIŠTVU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE)
SAMOUPRAVE NA PODRUČJU BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Bjelovar, svibanj 2014.

SADRŽAJ

stranica

I. PREDMET REVIZIJE	2
II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE	4
III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE	4
IV. POSTIZANJE REZULTATA I OSTVARIVANJE CILJEVA POSLOVANJA	5
V. NALAZ	11
VI. OCJENA UČINKOVITOSTI POSTIZANJA REZULTATA I OSTVARIVANJA CILJEVA POSLOVANJA	21

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Bjelovar

KLASA: 041-01/13-10/36
URBROJ: 613-09-14-14

Bjelovar, 22. svibnja 2014.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI
POSTIZANJA REZULTATA I OSTVARIVANJA CILJEVA POSLOVANJA TRGOVAČKIH
DRUŠTAVA U VLASNIŠTVU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE)
SAMOUPRAVE NA PODRUČJU BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti postizanja rezultata i ostvarivanja ciljeva poslovanja trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Bjelovarsko-bilogorske županije.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni od 13. siječnja do 22. svibnja 2014.

I. PREDMET REVIZIJE

Prema odredbi članka 61. Zakona o proračunu (Narodne novine 57/08 i 136/12), za izvršavanje javnih službi i djelatnosti u javnom interesu, država odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može svojom imovinom osnovati ustanove, trgovačka društva i druge pravne osobe. Odredbom članka 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12 i 19/13) je propisano da predstavničko tijelo osniva javne ustanove i druge pravne osobe za obavljanje gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za jedinicu lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u svrhu ostvarivanja određenih ciljeva koji su od interesa za lokalnu, odnosno područnu (regionalnu) samoupravu.

Svrha i cilj osnivanja trgovačkog društva je ostvarivanje određenog javnog interesa u lokalnoj, odnosno područnoj (regionalnoj) zajednici, a utvrđuje ga predstavničko tijelo (gradska i općinska vijeća, odnosno županijska skupština) odlukom o osnivanju. Razlozi za osnivanje trgovačkih društava se mogu temeljiti na ostvarenju ciljeva iz samoupravnog djelokruga od lokalnog i/ili područnog (regionalnog) značaja ili na posebnim propisima. Tako su od javnog interesa, između ostalog, djelatnosti čijim obavljanjem trgovačka društva utječu na povećanje gospodarske aktivnosti, životnog standarda građana, te ostvarivanje zadaća iz samoupravnog djelokruga koje se odnose na kulturu, tjelesnu kulturu, sport, unaprjeđenje prirodnog okoliša i slično. Nadalje, posebni propisi na temelju kojih su osnivana trgovačka društva su Zakon o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine 26/03-pročišćeni tekst, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09 i 144/12), Zakon o vodama (Narodne novine 153/09, 63/11, 130/11 i 56/13), Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine 153/09), Zakon o otpadu (Narodne novine 178/04, 111/06, 60/08 i 87/09), Zakon o održivom gospodarenju otpadom (Narodne novine 94/13), Zakon o medijima (Narodne novine 59/04, 84/11 i 81/13), Zakon o elektroničkim medijima (Narodne novine 153/09, 84/11 i 94/13) te drugi propisi.

U skladu sa svrhom i ciljevima osnivanja, predstavničko tijelo utvrđuje djelatnost, koja se navodi u aktu o osnivanju (izjava o osnivanju, društveni ugovor) i upisuje u sudski registar nadležnog trgovačkog suda.

U skladu s odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 114/10 i 131/11), jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačkim društvima smiju prenositi novčana sredstva u okviru subvencija za poticanje proizvodnje određenih proizvoda i pružanja usluga (mogu se utvrđivati na temelju razine proizvodnje i/ili količine proizvedenih, prodanih ili uvezenih dobara i usluga) i kapitalnih pomoći za nabavu nefinancijske imovine, pokriće gubitka koji se stvarao tijekom dvije ili više godina te otpis duga na temelju dogovora (ugovora) s dužnikom.

Osim toga, prihodi koje trgovačka društva ostvaruju od svojih osnivača za ostvarivanje gospodarskih djelatnosti s mogućim učinkom na narušavanje tržišnog natjecanja i trgovine između Republike Hrvatske i država članica Europske unije, podliježu pravilima o državnim potporama.

Politika državnih potpora, odnosno prava i obveze za primljene državne potpore je propisana odredbama Zakona o državnim potporama (Narodne novine 140/05 i 49/11), koji je prestao važiti 30. lipnja 2013. i Zakona o državnim potporama (Narodne novine 72/13 i 141/13), koji je stupio na snagu 1. srpnja 2013. te provedbenim propisima.

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije (dalje u tekstu: Županija), u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, osim trgovačkih društava koja obavljaju komunalne djelatnosti, posluje i 17 trgovačkih društava koja su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osnovele za obavljanje drugih djelatnosti i to: poticanje regionalnog razvoja, gospodarenje poslovnim i slobodnim zonama te poduzetničkim inkubatorima, poticanje razvoja investicijskog okruženja i privlačenje ulaganja (stranih i domaćih), izradu projekata, trgovačko posredovanje, promidžbu, organiziranje sajмова i izložbi, organiziranje seminara, izradu i upravljanje bazama podataka, gospodarenje otpadom, radijsku djelatnost, upravljanje sportskim objektima, knjigovodstveno računovodstvene usluge, upravljanje nekretninama, pripremanje hrane i pružanje usluga prehrane, pripremanje i usluživanje pića i napitaka, za sportsku, rekreacijsku i ugostiteljsku djelatnost te upravljanje zgradama.

Predmet revizije su ciljevi i ostvareni rezultati poslovanja trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Županije. Revizijom je obuhvaćeno pet trgovačkih društava i to: Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma te Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar. Navedena društva su izabrana za predmet revizije jer su sredstva za redovno poslovanje doznačivana iz proračuna putem tekućih donacija, subvencija i/ili pomoći.

Društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar je osnovano na temelju Ugovora o osnivanju iz prosinca 1995. Osnivači su Županija u visini 60,0 % i Grad Bjelovar u visini 40,0 %. Temeljni kapital iznosi 9.550.000,00 kn. Osnovna djelatnost je organizacija sastanaka i poslovnih sajмова. Sajamski prostor je površine 235 000 m² (parkiralište 100 000 m², izložbeni prostor 52 100 m², drugo 82 900 m²). Koncem 2010. je imalo jedanaest zaposlenika, koncem 2011. je imalo 12, a koncem 2012. je imalo 13 zaposlenika.

Društvo Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar je osnovano na temelju odluke gradskog vijeća Grada Daruvara iz rujna 2007. s ciljem da društvo upravlja sportsko-rekreacijskim centrom, koji je tada bio u izgradnji. Izjava o osnivanju je sastavljena u listopadu 2007., a temeljni kapital iznosi 20.000,00 kn. Osnovne djelatnosti su sportske i rekreacijske djelatnosti, djelatnosti za njegu i održavanje tijela, pripremanje hrane i pružanje usluga prehrane, pripremanje i usluživanje pića i napitaka, pružanje usluga smještaja, te pružanje usluga putničkih agencija. Nekretnine u kojima društvo obavlja djelatnost (bazeni s pripadajućom opremom i infrastrukturom) u vrijednosti 46.263.042,00 kn su primljene od Grada Daruvara na upravljanje i korištenje, a u srpnju 2012. su prenesene u vlasništvo društva. U sklopu objekta su dva ugostiteljska objekta s ponudom bezalkoholnih pića i napitaka te restoran s brzom hranom. Koncem 2010. je imalo 16 zaposlenika, koncem 2011. je imalo 23, a koncem 2012. je imalo 19 zaposlenika.

Društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica je osnovala Županija na temelju Izjave o osnivanju iz srpnja 2006., a temeljni kapital iznosi 20.000,00 kn. Osnovna djelatnost je organiziranje sportskih i kulturnih priredbi, sportska rekreacija i obuka, pripremanje hrane i pružanje usluga prehrane, pripremanje i usluživanje pića i napitaka, te pružanje usluga smještaja. Društvo je s 31. ožujkom 2012. odjavilo ugostiteljsku djelatnost.

Koncem 2010. je imalo tri zaposlenika, koncem 2011. je imalo četiri zaposlenika, a koncem 2012. je imalo jednog zaposlenika.

Društvo Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma je osnovao Grad Čazma na temelju Izjave o osnivanju iz prosinca 2005., a temeljni kapital iznosi 20.000,00 kn. Osnovna djelatnost je pružanje knjigovodstveno-računovodstvenih usluga. Koncem 2010., 2011. i 2012. je imalo dva zaposlenika.

Društvo Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar je osnovao Grad Daruvar na temelju Izjave o osnivanju iz prosinca 1997., a temeljni kapital iznosi 25.300,00 kn. Osnovna djelatnost je upravljanje nekretninama te pružanje knjigovodstveno-računovodstvenih usluga. Koncem 2010., 2011. i 2012. je imalo dva zaposlenika.

II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE

Ciljevi revizije su bili:

- provjeriti jesu li postavljeni poslovni ciljevi u skladu s planovima i očekivanjima osnivača
- provjeriti ostvaruju li trgovačka društva planirane poslovne ciljeve
- utvrditi je li uspostavljeno odgovarajuće mjerenje i praćenje poslovnih rezultata
- provjeriti ostvaruju li trgovačka društva zadovoljavajuće poslovne rezultate i
- ocijeniti je li postignuta planirana svrha njihova osnivanja.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: postavljanje poslovnih ciljeva, mjerenje poslovnih rezultata i postizanje planirane svrhe osnivanja društava.

Revizijskim postupcima je obuhvaćeno poslovanje za 2010., 2011. i 2012.

III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

Prigodom odabira revizijskog pristupa, a kako bi se pribavili mjerodavni revizijski dokazi i odgovorilo na ciljeve revizije primijenjene su različite metode i postupci prikupljanja revizijskih dokaza.

Trgovačkim društvima obuhvaćenim revizijom su poslani upitnici u vezi postavljanja poslovnih ciljeva, mjerenja poslovnih rezultata i postizanja planirane svrhe osnivanja društava. Putem upitnika su pribavljeni odgovori na pitanja, na temelju kojih su provjeravani dokazi za pojedine tvrdnje. Proučeni su i analizirani zakoni, propisi i drugi akti te dokumentacija i informacije o poslovanju trgovačkih društava, stručni članci, strategije i drugo.

Provjereno je jesu li društva definirala misiju i viziju te strateške ciljeve u skladu sa strateškim ciljevima osnivača. Nadalje, provjereno je donošenje strateških (dugoročnih) planova razvoja i godišnjih programa rada/planova poslovanja te sastavljanje izvještaja o radu i izvještavanje osnivača o postignutim rezultatima. Obavljen je uvid u podatke iskazane u financijskim izvještajima i poslovnim knjigama te su uspoređeni s podacima ranijeg razdoblja, planom, izvještajima podnesenim osnivačima i financijskim izvještajima osnivača. Za vrijednosno značajnije prihode i rashode, metodom uzorka provjerene su knjigovodstvene isprave koje su služile kao dokaz o nastalim poslovnim događajima.

Kod utvrđivanja strukture prihoda i rashoda te izračuna i analize pokazatelja uspješnosti poslovanja su primijenjeni odgovarajući analitički postupci. Utvrđena je organizacijska struktura društva te broj zaposlenih u društvu.

Obavljeni su razgovori s direktorima, zaposlenicima i nekim osnivačima trgovačkih društava te su pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o pojedinim poslovnim događajima.

Okosnicu revizije su činila sljedeća pitanja:

- Postavljaju li trgovačka društva poslovne ciljeve?
- Mjere li trgovačka društva poslovne rezultate?
- Je li postignuta planirana svrha osnivanja društava?

IV. POSTIZANJE REZULTATA I OSTVARIVANJE CILJEVA POSLOVANJA

Postavljanje poslovnih ciljeva

Društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar je donijelo godišnje programe rada/poslovanja za 2010., 2011. i 2012. U svakom godišnjem planu poslovanja je navedeno da će raditi na obogaćivanju programa sajma i još više i bolje iskoristi sajamski prostor za razne priredbe (što smatraju misijom), te da je namjera daljnjim kvalitetnijim radom i razvojem postići da sve sajamske priredbe postanu vodeće manifestacije tog tipa u ovom dijelu Europe (što smatraju vizijom). Također su navedene manifestacije (sajmovi) koje se planiraju održati, a za glavne manifestacije su navedeni i termini održavanja, te financijska sredstva potreba za realizaciju planiranih aktivnosti, a nisu navedeni drugi prirodni pokazatelji (planirani broj posjetitelja sajma, broj izlagača, površina prostora koji se planira iznajmiti) te pokazatelji uspješnosti. U svakom godišnjem planu poslovanja je navedeno da se planira uređenje sajamskog prostora, odnosno poboljšanje uvjeta za dolazak izlagača i posjetitelja, organiziranje sajamskih manifestacija te pružanje dodatnih sadržaja sličnog tipa. Planove poslovanja je usvojio osnivač. Strateški (dugoročni) plan razvoja nije donesen, iz kojeg bi bilo vidljivo tko ga je donio, kada je donesen, na koje razdoblje se odnosi, koji se ciljevi planiraju postići na kraju razdoblja i u kojem obujmu te aktivnosti koje planiraju realizirati radi ostvarivanja planiranih ciljeva.

Vizija i misija poslovanja društva Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar je utvrđena planom marketinga i promotivnih aktivnosti za prvo polugodište 2009. Vizija podrazumijeva da od društva treba stvoriti nositelja rekreativno zabavnog turizma Grada Daruvara, Županije, te mikroregije, a misija pretpostavlja da području Grada Daruvara treba vratiti stari sjaj kao poznatog kupališnog grada, spojem zdravlja i zabave putem ljekovite termalne vode, te zabavnih sadržaja i elemenata wellness usluga. U listopadu 2010. je donesen strateški poslovni plan za razdoblje od deset godina (2010. do 2020.). Planirano je termalni vodeni park dugoročno tržišno pozicionirati kao jedan od cjenovno povoljnijih termalnih vodenih parkova u kontinentalnoj Hrvatskoj. Strateški ciljevi su u skladu sa strateškim ciljevima osnivača (strateški plan gospodarskog razvoja Grada Daruvara i Općina Dežanovac, Đulovac, Končanica i Sirač za razdoblje od 2012. do 2020.). Godišnjim planovima rada za 2010., 2011. i 2012. su utvrđeni ciljevi poslovanja, te su opisno navedeni zadaci i aktivnosti koji se planiraju realizirati kako bi se ostvarili ciljevi koji su usuglašeni sa strateškim poslovnim planom. Osnovni ciljevi vezani su uz ostvarenje planiranih poslovnih prihoda, upravljanje troškovima na način da prate ostvarenje prihoda, te ostvarenje očekivanog poslovnog rezultata i likvidnosti poslovanja.

Planirani zadaci i aktivnosti koji bi se trebali realizirati da bi se ostvarili planirani poslovni prihodi se odnose na ostvarenje planiranog broja posjeta bazenima, politiku cijena koja se prilagođava uvjetima na tržištu, te adekvatnu pripremu turističke sezone. Godišnji planovi rada su doneseni u skladu sa strateškim ciljevima društva, ali ne sadrže pokazatelje uspješnosti i prirodne pokazatelje (planirani broj posjetitelja prema vrsti usluge i strukturi posjetitelja, broj posjetitelja iz baze podataka kojima se planiraju slati ponude, broj posjeta ključnih klijenata za grupne dolaske, te vrsta i količina brošura, plakata, letaka, cjenika i drugog promidžbenog materijala koji se planira tiskati i distribuirati, drugo).

Društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica je donijelo godišnje programe rada/poslovanja za 2010., 2011. i 2012. U svakom godišnjem planu poslovanja je navedeno da će društvo snažnije djelovati na promidžbi aktivnosti i sadržaja koje može pružiti, te da će sustavno poticati i koordinirati aktivnosti za poboljšanje općih uvjeta i sadržaja za boravak gostiju. Osim toga, u planu poslovanja za 2012. je navedeno da će smanjenjem broja zaposlenika pridonijeti smanjivanju troškova i racionalizaciji poslovanja, da je primarni cilj u turističkoj ponudi pružanje usluga najma prostora sa sportskim aktivnostima i zabavom za organizirane turističke grupe, uglavnom učenika, izviđača, sportaša i djece, u suradnji s turističkim zajednicama, turističkim agencijama i vlastitom ponudom, te iznajmljivanje imovine školskom sportskom savezu za organizaciju sportskih natjecanja. Nadalje, planirano je održavanje nekoliko utrka daljinskog jahanja, organizacija Hrvatskog konjičkog turističkog kongresa, organizacija edukacijskih radionica, te organizacija održavanja raznih skupština, priredbi, edukacija, konjičkih priredbi i Lovrakovih dana kulture. U godišnjim planovima poslovanja nisu navedeni prirodni pokazatelji, kao što je planirani broj noćenja (raspoložu sa 60 ležaja u objektu Kukavica, te u 2011. i 2012. sa 60 ležaja u odmaralištu u Diklu), broj posjetitelja i drugi prirodni pokazatelji te pokazatelji uspješnosti. Vizija i misija nisu definirani i nije donesen strateški (dugoročni) plan razvoja kojim bi definirali strateške ciljeve poslovanja.

Društvo Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma je definiralo viziju (razviti se u prepoznatljivo i uvaženo računovodstveno poduzeće) i misiju (osigurati visoku kvalitetu knjigovodstveno-računovodstvenih usluga i usluga poslovnog savjetovanja za proračunske korisnike, neprofitne organizacije, poduzetnike i građane). Strateški (dugoročni) plan razvoja nije donesen. U godišnjim programima rada/poslovanja za 2010., 2011. i 2012. su popisani korisnici za koje će nastaviti obavljati knjigovodstveno-računovodstvene usluge. Navedeno je da se za obavljanje poslova planiraju dva izvršitelja, te da će nastaviti s pronalaganjem novih korisnika, naročito među obrtnicima i poduzećima, a pokazatelji uspješnosti nisu navedeni.

Društvo Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar je donijelo godišnje programe rada/poslovanja za 2010., 2011. i 2012. U svakom godišnjem planu poslovanja su opisno navedene aktivnosti koje se planiraju obavljati (održavanje zgrada, etažiranje zgrada, knjigovodstvene usluge, drugo), a ne sadrže pokazatelje uspješnosti i prirodne pokazatelje (broj zgrada kojima se planira upravljati, broj pravnih osoba kojima se planira pružati knjigovodstveno-računovodstvene usluge, drugo). Vizija i misija nisu definirani i nije donesen strateški (dugoročni) plan razvoja kojim bi definirali strateške ciljeve poslovanja.

Mjerenje poslovnih rezultata

Trgovačka društva obuhvaćena revizijom vode poslovne knjige i sastavljaju financijske izvještaje prema računovodstvu za poduzetnike.

Za 2010., 2011. i 2012. su sva društva obuhvaćena revizijom sastavila godišnje izvještaje o radu, putem kojih su izvještavala osnivače o postignutim rezultatima. Osnivači su prihvatili izvješća.

Izvješća o radu društva Bjelovarski sajam d.o.o. sadrže podatke o društvu, te podatke o održanim sajamskim priredbama (broju izlagača po godinama, posjetitelja, drugo). Osim usporedbe podataka o broju izlagača s ranijim razdobljima, izvješća o radu ne sadrže druge usporedne prirodne pokazatelje (broj posjetitelja, površina izložbenog prostora, drugo), ne sadrže pokazatelje uspješnosti te obrazloženja iz kojih je vidljivo zbog čega je postignuta postojeća razina rezultata (udjel potpora osnivača u ukupno ostvarenim prihodima, drugo). Izvješća o radu također ne sadrže usporedbu odnosa broja zaposlenika koji obavljaju osnovnu djelatnost i broja zaposlenika koji obavljaju administrativne poslove.

U godišnjim izvješćima o radu društva Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar su opisane marketinške aktivnosti poduzete tijekom godine, navedeni su podaci o broju korisnika bazena (pojedinačnih posjetitelja/kupača i grupnih dolazaka) i usporedba navedenih podataka s ranijim razdobljima, te obrazloženja iz kojih je vidljivo zbog čega je ostvaren gubitak u poslovanju (vremenske neprilike, nedovoljan broj posjetitelja u određenom dijelu godine, nedovoljna ugostiteljska ponuda, veliki režijski troškovi, pad kupovne moći stanovništva te drugo). Godišnja izvješća o radu ne sadrže pokazatelje uspješnosti, usporedbu navedenih pokazatelja s ranijim razdobljima te podatke o ukupnim troškovima po jedinici obavljene usluge.

Izvješća o radu društva Kukavica d.o.o., Velika Pisanica sadrže podatke o društvu, opis aktivnosti koje su realizirane na sportsko-rekreacijskom prostoru (natjecanja u odbojci, konjička natjecanja, sportska školska natjecanja, rekreacija odraslih), te je navedeno da je s 31. ožujkom 2012. objavljen ugostiteljska djelatnost i smanjen broj zaposlenika, zbog malog prometa i teške ekonomske situacije. Izvješća o radu ne sadrže pokazatelje uspješnosti i prirodne pokazatelje (broj posjetitelja, broj noćenja), osim broja noćenja u 2011. i 2012. za odmaralište Diklo, te nema obrazloženja iz kojih bi bilo vidljivo zbog čega je postignuta postojeća razina rezultata (nisu navedeni ostvareni prihodi od potpora osnivača koji čine značajan izvor prihoda te drugo). Iz poslovnih knjiga i druge dokumentacije nisu za odmaralište Diklo vidljivi podaci o prihodima, rashodima i potraživanjima od kupaca za ljetovanja te nije vidljiva uspješnost poslovanja odmarališta.

U izvješćima o radu društva Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma su navedeni podaci o društvu, uredskom prostoru i opremi s kojom raspolažu, subjekti za koje društvo obavlja usluge, te opis usluge po subjektima. Izvješća o radu ne sadrže pokazatelje uspješnosti, usporedbu prirodni pokazatelja s ranijim razdobljima, te obrazloženja iz kojih bi bilo vidljivo zbog čega je postignuta postojeća razina rezultata. Društvo je tijekom revizije sastavilo pregled subjekata kojima pruža usluge po godinama i vrsti subjekata.

Izvješća o radu društva Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar sadrže pregled ostvarenih prihoda i rashoda u odnosu na planirane, prema vrstama. Izvješća o radu ne sadrže prirodne pokazatelje (broj zgrada kojima se upravlja, broj pravnih osoba kojima se pružaju knjigovodstveno-računovodstvene usluge), pokazatelje uspješnosti, usporedbu navedenih pokazatelja s ranijim razdobljima, te obrazloženja iz kojih je vidljivo zbog čega je postignuta postojeća razina rezultata.

U tablici broj 1 se daju podaci o ostvarenim prihodima i rashodima trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom za razdoblje od 2010. do 2012.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi i rashodi za razdoblje od 2010. do 2012.

Redni broj	Naziv društva	Godina	Prihodi		Udjel potpora u ukupnim prihodima u %	Rashodi		Udjel rashoda za zaposlene u ukupnim rashodima u %	Dobit ili gubitak
			Ukupni prihodi	Potpore osnivača		Ukupni rashodi	Rashodi za zaposlene		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar	2010.	8.300.532,00	2.246.882,00	27,1	8.249.473,00	1.629.594,00	19,8	51.059,00
		2011.	9.048.896,00	2.108.000,00	23,3	8.966.829,00	1.485.819,00	16,6	82.067,00
		2012.	8.482.157,00	2.252.920,00	26,6	8.269.983,00	1.325.474,00	16,0	212.174,00
2.	Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar	2010.	2.612.424,00	302.686,00	11,6	3.521.253,00	1.149.838,00	32,7	-908.829,00
		2011.	3.756.159,00	609.362,00	16,2	4.285.040,00	1.385.256,00	32,3	-528.881,00
		2012.	4.016.954,00	655.811,00	16,3	4.272.173,00	1.532.257,00	35,9	-255.219,00
3.	Kukavica d.o.o., Velika Pisanica	2010.	780.199,00	380.000,00	48,7	774.435,00	351.184,00	45,3	5.764,00
		2011.	1.149.536,00	287.500,00	25,0	1.146.746,00	432.286,00	37,7	2.790,00
		2012.	1.076.880,00	313.289,00	29,1	1.069.886,00	339.629,00	31,7	6.994,00
4.	Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma	2010.	284.485,00	0,00	0,0	283.719,00	227.098,00	80,0	766,00
		2011.	290.772,00	0,00	0,0	287.929,00	233.954,00	81,3	2.843,00
		2012.	286.733,00	0,00	0,0	279.649,00	211.211,00	75,5	7.084,00
5.	Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar	2010.	351.768,00	0,00	0,0	347.280,00	291.767,00	84,0	4.488,00
		2011.	287.657,00	0,00	0,0	286.497,00	235.257,00	82,1	1.160,00
		2012.	278.577,00	0,00	0,0	274.652,00	233.580,00	85,0	3.925,00

u kn

Trgovačka društva obuhvaćena revizijom su iskazala za razdoblje od 2010. do 2012. ukupne prihode u iznosu 41.003.729,00 kn, od čega se na potpore osnivača odnosi 9.156.450,00 kn ili 22,3 %. Od 2010. do 2012. su društva Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar od osnivača primila 9.272.661,00 kn (u prihodima je iskazano 9.156.450,00 kn i 116.211,00 kn na računu odgođenih prihoda). Sredstva osnivača u iznosu 7.704.802,00 kn su primljena za nabavu dugotrajne nefinancijske imovine i otplatu kredita, od čega su neka društva (društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar i Kukavica d.o.o., Velika Pisanica) sredstva u iznosu 903.323,00 kn utrošila za tekuće potrebe poslovanja, umjesto za primljene namjene. Društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar je od 2010. do 2012. primilo od osnivača 6.607.802,00 kn. Od toga je 6.462.398,00 kn utrošeno za nabavu dugotrajne nefinancijske imovine (parkiralište, sanitarni čvor te štandovi na sajmu), te otplatu kredita za dugotrajnu nefinancijsku imovinu i podmirenje obveza prema dobavljačima. Preostale potpore u iznosu 145.404,00 kn (odnose se na 2010.) su utrošene za tekuće potrebe poslovanja. Društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica je od 2010. do 2012. primilo od osnivača 1.097.000,00 kn za kapitalna ulaganja. Od toga je 339.081,00 kn utrošeno za nabavu dugotrajne nefinancijske imovine (odbojkaško igralište, uređenje sportskog ribnjaka, strojevi za obradu zemljišta, drugo), a preostala sredstva u iznosu 757.919,00 kn su utrošena za tekuće potrebe poslovanja.

Postizanje planirane svrhe osnivanja društava

Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar obavlja djelatnost za koju je registrirano i postignuta je planirana svrha osnivanja društva. Broj sajamskih priredbi se povećavao svake godine. U 2012. je održano devet sajamskih priredbi na kojima je bilo 1 076 izlagača i oko 95 000 posjetitelja (2000. su na priredbama bila 263 izlagača). Vlastiti prihodi (prodaja izložbenog prostora, prodaja ulaznica, usluge promidžbe, drugo) su činili 68,6 % ostvarenih prihoda od 2010. do 2012. te nisu bili dostatni za financiranje poslovanja i ostvarivanje zadanih ciljeva i zadaća. U navedenom razdoblju društvo je poslovalo uz financijsku potporu osnivača (Županija, Grad Bjelovar), od osnivača je primilo 6.607.802,00 kn, što čini 25,6 % ukupno ostvarenih prihoda, a od ministarstava nadležnih za poljoprivredu i turizam je za održavanje sajмова primljeno 1.506.404,00 kn ili 5,8 % (sredstva od ministarstava su namjenski utrošena). Sredstva od osnivača su primljena za nabavu dugotrajne nefinancijske imovine i otplatu kredita (sredstva u iznosu 145.404,00 kn su utrošena za tekuće potrebe poslovanja, umjesto za primljene namjene). Ostvareni rashodi su bili najvećim dijelom u funkciji ostvarivanja ciljeva radi kojih je društvo osnovano. Društvo je za 2010., 2011. i 2012. iskazalo dobit, a revizijom je utvrđeno da rezultat nije realno iskazan, odnosno da je ostvaren gubitak ili je ostvarena dobit u manjem iznosu.

Društvo Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar obavlja djelatnosti za koje je registrirano te ispunjava zadaće i ciljeve za koje je osnovano. Osnovna aktivnost je pružanje usluga na bazenima, ugostiteljskih usluga (prodaja hrane, pića i napitaka), usluga iz wellness programa (sauna, masaže, drugo), te najam opreme (aquagan, ležaljke, ogrtači). U 2012. je bilo 97 842 posjetitelja/kupača, te su došle 302 organizirane grupe. Vlastiti prihodi su činili 84,9 % ostvarenih prihoda od 2010. do 2012. te nisu bili dostatni za financiranje poslovanja i ostvarivanje zadanih ciljeva i zadaća. U navedenom razdoblju društvo je poslovalo uz financijsku potporu osnivača (potpore osnivača su činile 15,1 % ukupno ostvarenih prihoda). Od 2010. do 2012. društvo je primilo od osnivača (Grad Daruvar) 1.567.859,00 kn za pokriće dijela gubitka poslovanja i za tekuće poslovanje, što je planirano proračunom.

Ostvareni rashodi su bili u funkciji ostvarivanja ciljeva radi kojih je društvo osnovano. Društvo je u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima za 2012. iskazalo gubitak, a revizijom je utvrđeno da je gubitak ostvaren u većem iznosu od iskazanog, te društvo nije postiglo zadovoljavajući rezultat poslovanja s obzirom na ranije razdoblje, odnosno 2010. i 2011.

Društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica je obavljalo djelatnost za koju je registrirano, ali nije postiglo planiranu svrhu osnivanja društva. Društvo je pružalo ugostiteljske usluge (usluge prehrane, usluživanja pića i napitaka, usluge smještaja) i usluge zakupa poslovnog prostora (dvorana, drugo) u objektima prijašnje vojarne Kukavica te ugostiteljsko-turističke usluge u odmaralištu Diklo (od srpnja 2011. do prosinca 2012.). Od 2010. do 2012. su vlastiti prihodi činili 50,6 % ostvarenih prihoda te nisu bili dostatni za financiranje poslovanja i ostvarivanje planiranih ciljeva i zadaća. U navedenom razdoblju društvo je poslovalo uz financijsku potporu osnivača (Županija). Prihodi od osnivača su iskazani u iznosu 980.789,00 kn i čine 32,6 % ukupno ostvarenih prihoda (što s prihodima u iznosu 116.211,00 kn evidentiranim na odgođenim prihodima iznosi 1.097.000,00 kn). Sredstva od osnivača su primljena za nabavu dugotrajne nefinancijske imovine. Od 2010. do 2012. su sredstva u iznosu 757.919,00 kn utrošena za tekuće potrebe poslovanja, umjesto za primljene namjene. U okviru prihoda ostvarenih od 2010. do 2012. su iskazani prihodi u iznosu 384.666,00 kn ili 12,8 % koji se odnose na potpore osnivača primljene ranijih godina i prenesene sračuna odgođenih prihoda na račun ostalih prihoda, kako društvo ne bi iskazalo gubitak u poslovanju. Društvo je s 31. ožujkom 2012. objavilo ugostiteljsku djelatnost. Za neke rashode nema odgovarajuće dokumentacije te nije vidljivo jesu li bili u funkciji djelatnosti koje je društvo obavljalo. Društvo je za 2012. iskazalo dobit, a revizijom je utvrđeno da je ostvaren gubitak. Za 2012. nije postiglo zadovoljavajući rezultat poslovanja s obzirom na ranije razdoblje, odnosno 2010. i 2011.

Društvo Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma obavlja djelatnost za koju je registrirano i postignuta je planirana svrha osnivanja društva. Koncem 2012. društvo je pružalo knjigovodstveno-računovodstvene usluge (uključujući usluge pripremanja i izrade financijskih izvješća) za 14 pravnih osoba, i to za sva četiri proračunska korisnika osnivača (Grad Čazma), jednog proračunskog korisnika Županije (sa sjedištem u Čazmi), sedam neprofitnih organizacija kojima je Grad Čazma osnivač i/ili osigurava sredstva za rad, te za dva trgovačka društva od kojih je jedno u vlasništvu osnivača (razvojna agencija). Od 2010. do 2012. nije primalo sredstva od osnivača. Ostvareni rashodi su bili u funkciji djelatnosti koje je društvo obavljalo. Društvo je za 2012. postiglo zadovoljavajuće rezultate poslovanja s obzirom na ranije razdoblje, odnosno 2010. i 2011.

Društvo Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar obavlja djelatnost za koju je registrirano i postignuta je planirana svrha osnivanja društva. Do konca 1997. većina vlasnika stanova ili poslovnih prostora na području Grada Daruvara nije izabrala upravitelja zgrada, te je Grad Daruvar u skladu s propisima trebao odrediti prinudnog upravitelja. Iz navedenog razloga je Grad Daruvar osnovao društvo koje je imenovalo za prinudnog upravitelja. Najveći dio prihoda za 2012. u iznosu 199.776,00 kn ili 71,7 % ukupno ostvarenih prihoda je ostvaren od djelatnosti upravljanja zgradama. Koncem 2012. upravlja s gotovo svim zgradama na području Grada Daruvara (82 zgrade u kojima se nalazi 998 stanova i poslovnih prostora, površine 51 950 m²). Ostvareni vlastiti prihodi za 2010., 2011. i 2012. su bili dostatni za financiranje poslovanja. Ostvareni rashodi su bili u funkciji djelatnosti koje je društvo obavljalo. Društvo je za 2012. postiglo zadovoljavajuće rezultate poslovanja s obzirom na ranije razdoblje, odnosno 2010. i 2011.

V. NALAZ

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: postavljanje poslovnih ciljeva, mjerenje poslovnih rezultata i postizanje planirane svrhe osnivanja društava.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na postavljanje poslovnih ciljeva, mjerenje i izvješćivanje o postignutim rezultatima te postizanje planirane svrhe osnivanja društava.

1. Postavljanje poslovnih ciljeva

- 1.1. Društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar i Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma su definirala viziju i misiju poslovanja, a društva Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar nisu definirala viziju i misiju poslovanja.

Strateški (dugoročni) plan razvoja nisu donijela društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar.

Sva društva su donijela godišnje programe rada/planove poslovanja. Godišnji programi rada/planovi poslovanja društava Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar ne sadrže prirodne pokazatelje, odnosno planovima nisu utvrđeni pokazatelji za mjerenje učinaka i praćenje ostvarenja postavljenih ciljeva. Društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar u godišnjim programima rada/planovima poslovanja navodi broj sajamskih priredbi koje planira održati, a nisu navedeni drugi prirodni pokazatelji (planirani broj posjetitelja sajma, broj izlagača, površina prostora koji se planira iznajmiti, te drugo) i nije donesen cjelovit program aktivnosti po sajamskim izložbama iz kojeg bi bile vidljive radnje koje treba obaviti po svakoj izložbi, te izvršitelji i rokovi za obavljanje navedenih radnji.

Godišnji programi rada/planovi poslovanja društava ne sadrže prirodne pokazatelje uspješnosti.

Predlaže se društvima Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar u suradnji s osnivačem definirati viziju i misiju poslovanja. Predlaže se donijeti strateške (dugoročne) planove razvoja kojim bi se definirali strateški ciljevi poslovanja (društvima Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar). Predlaže se strateški (dugoročni) plan donijeti za razdoblje na koje osnivač donosi strateške planove gospodarskog razvoja. Godišnji planovi poslovanja društava trebaju biti usuglašeni sa strateškim planovima društava i osnivača. Društva trebaju poduzeti radnje radi ostvarenja ciljeva utvrđenih strateškim (dugoročnim) planom poslovanja.

Predlaže se u godišnjim planovima poslovanja navesti prirodne pokazatelje i prirodne pokazatelje uspješnosti poslovanja te pratiti njihovo ostvarenje (svim društvima).

- 1.2. *Društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar u očitovanju navodi da je u izradi strateški plan i bit će donesen u prvoj polovici 2014., da će strateškim planom definirati plan odvijanja sajamskih manifestacija za naredne tri godine te rashode i prihode koji će biti u vezi s brojem zaposlenika s ciljem boljeg iskorištenja radnog vremena zaposlenika. Navodi da je u studenome 2013. donesen plan sajмова za 2014. s planiranim prihodima i rashodima vodeći računa o smanjenju troškova i povećanju prihoda. Društva Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar u očitovanju navode da će u suradnji s osnivačem i Skupštinom društva definirati viziju i misiju poslovanja društva i donijeti strateški (dugoročni) plan razvoja društva. Društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica navodi da vizija i misija nisu bile definirane zbog neriješenog statusa vlasništva (društvo je upravljalo državnom imovinom ne znajući kada će vlasništvo biti preneseno s Republike Hrvatske na Županiju). Društvo Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma u očitovanju navodi da će strateški (dugoročni) plan razvoja uskladiti sa strateškim planovima gospodarskog razvoja osnivača. Vezano za godišnji plan poslovanja, društva Kukavica d.o.o., Velika Pisanica, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar navode da će u godišnjim planovima poslovanja navesti naturalne pokazatelje i pokazatelje uspješnosti poslovanja te pratiti njihovo ostvarenje.*

2. Mjerenje i izvješćivanje o postignutim rezultatima

- 2.1. Sva trgovačka društva obuhvaćena revizijom su sastavila izvješća o radu za 2010., 2011. i 2012., koja su prihvatili osnivači. Izvješća o radu pojedinih trgovačkih društava ne sadrže naturalne pokazatelje (društva Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar), pokazatelje uspješnosti (sva društva), usporedbu naturalnih pokazatelja s ranijim razdobljima (društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar), usporedbu odnosa broja zaposlenika koji obavljaju osnovnu djelatnost i broja zaposlenika koji obavljaju administrativne poslove (društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar), podatke o ukupnim troškovima po jedinici obavljene usluge (društvo Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar) te obrazloženja iz kojih je vidljivo zbog čega je postignuta postojeća razina rezultata (društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar).

Državni ured za reviziju predlaže u izvješćima o radu iskazati odgovarajuće naturalne pokazatelje (društvima Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar) i pokazatelje uspješnosti (svim društvima), usporedbu svih naturalnih pokazatelja s ranijim razdobljima (društvima Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar), usporedbu odnosa broja zaposlenika koji obavljaju osnovnu djelatnost i broja zaposlenika koji obavljaju administrativne poslove (društvu Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar), iskazati podatke o ukupnim troškovima po jedinici obavljene usluge (društvu Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar) te dati obrazloženja iz kojih treba biti vidljivo zbog čega je postignuta postojeća razina rezultata (društvima Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar).

- Rezultat poslovanja

Rezultat poslovanja u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima nekih trgovačkih društava nije realno iskazan (Društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar i Kukavica d.o.o., Velika Pisanica).

Društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar je iskazalo dobit za 2010. u iznosu 51.059,00 kn, za 2011. u iznosu 82.067,00 kn, za 2012. u iznosu 212.174,00 kn. Međutim, neki rashodi (i obveze) nisu u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima iskazani za godinu na koju se odnose (troškovi promidžbe su za 2010. iskazani manje za 478.400,00 kn, a za 2011. više za 956.800,00 kn, troškovi za naknade izlagačima životinja na sajmu su manje iskazani za 2010. za 14.656,00 kn i za 2011. za 105.364,00 kn, a više su iskazani za 2012. za 22.997,00 kn). Naknade izlagačima su isplaćene na temelju odluka direktora, a nisu doneseni kriteriji za isplatu.

Sredstva primljena od Županije i Grada Bjelovara za otplatu kredita za kapitalna ulaganja u 2012. i ranijih godina su u poslovnim knjigama evidentirana na računu prihoda. Prema Hrvatskom standardu financijskog izvještavanja 15 – Prihodi, državne potpore treba priznati kao prihod tijekom više razdoblja kako bi se sučelili s odgovarajućim rashodima.

Troškovi amortizacije su manji za 2011. za 590.450,00 kn, a za 2012. za 624.974,00 kn u odnosu na 2010. jer su amortizacijske stope za građevinske objekte smanjene s 5,0 % na 2,5 % (prema bilješkama uz financijske izvještaje, zbog duljeg vijeka uporabe).

U bilješkama uz financijske izvještaje i izvješćima o radu za 2011. i 2012. nije obrazložen učinak promjene navedene računovodstvene procjene na troškove, odnosno rezultat poslovanja, što je trebalo učiniti prema točki 3.37 Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja 3 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške.

Dugotrajna materijalna imovina u iznosu 2.881.094,00 kn (parkiralište, štandovi, drugo) je u 2012. bila u uporabi, a amortizacija nije obračunana, što nije u skladu s odredbama članka 12. Zakona o porezu na dobit (troškovi amortizacije obračunani po stopi 2,5 % za 2012. iznose 72.027,00 kn).

Potraživanja društva koncem 2012. iznose 2.359.542,00 kn, što je 27,8 % ostvarenih prihoda za 2012. Od toga se 913.444,00 kn odnosi na potraživanja evidentirana na računu potraživanja u sporu i rizična potraživanja. U okviru potraživanja su i potraživanja koja su otišla u zastaru i/ili potraživanja pravnih osoba koje su brisane iz sudskog registra i potraživanja više nije moguće naplatiti jer dužnik više ne postoji. Potraživanja nisu vrijednosno usklađivana, odnosno naplativost potraživanja nije procijenjena, što je trebalo učiniti prema točkama 11.30 i 11.33 Hrvatskog standarda financijskog izvještavanja 11 – Potraživanja.

Unatoč značajnim prihodima ostvarenim od potpora osnivača i ministarstava nadležnih za poljoprivredu i turizam, društvo se osim za ulaganja u dugotrajnu imovinu zaduživalo za podmirenje obveza prema dobavljačima u 2011. u iznosu 320.000,00 kn, a u 2012. u iznosu 1.350.667,00 kn. Koncem 2012. dugoročne obveze iznose 9.261.996,00 kn (što je više za 1.744.365,00 kn u odnosu na obveze početkom 2010.), a kratkoročne obveze iznose 1.613.416,00 kn ili 19,0 % ostvarenih prihoda za 2012.

Društvo Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar je od 2008. do 2012. poslovalo s gubitkom. Prema financijskim izvještajima za 2012., gubitak je ostvaren u iznosu 255.219,00 kn, a za 2011. u iznosu 528.881,00 kn. Gubitak u poslovanju za 2011. i 2012. nije realno iskazan. Za 2012. su manje iskazani troškovi amortizacije (jer nije obračunana amortizacija na objekte gradskog bazena, odnosno na dugotrajnu materijalnu imovinu primljenu od osnivača u srpnju 2012. u vrijednosti 44.604.340,00 kn, za koju troškovi amortizacije od kolovoza 2012. iznose 465.000,00 kn, obračunano po stopi 2,5 %), a za 2011. i 2012. su manje iskazani materijalni rashodi u ukupnom iznosu 67.366,00 kn. Zbog navedenog, gubitak koncem 2012. s prenesenim gubitkom iz ranijih razdoblja u iznosu 2.030.463,00 kn ukupno iznosi 2.818.048,00 kn (u poslovnim knjigama je iskazan 2.285.682,00 kn). Gubitak u poslovanju je najvećim dijelom rezultat nedovoljnog povećanja prihoda (posebno poslovnih prihoda od prodaje ulaznica za bazene, prihoda od ugostiteljske djelatnosti i prihoda od prodaje wellness programa).

Prema poslovnim knjigama i financijskim izvještajima, društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica je iskazivalo dobit. Dobit je za 2012. iskazana u iznosu 6.994,00 kn, za 2011. u iznosu 2.790,00 kn, te za 2010. u iznosu 5.764,00 kn. Međutim, u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima rezultat poslovanja nije realno iskazan. Na računu prihoda je iskazan prijenos sredstava osnivača s računa odgođenih prihoda (sredstva osnivača su primljena ranijih godina i evidentirana na računu odgođenih prihoda) za 2012. u iznosu 237.000,00 kn, za 2011. u iznosu 98.000,00 kn, te za 2010. u iznosu 49.666,00 kn. S obzirom da do konca 2012. nije bilo troškova amortizacije i održavanja imovine za koju su primljena sredstva osnivača (državne potpore), nije trebalo prenositi na prihode sredstva s računa odgođenih prihoda. Zbog toga su prihodi u navedenim iznosima više iskazani. Prema odredbama Hrvatskog standarda financijskog izvještavanja 15 – Prihodi, državne potpore treba priznati kao prihod tijekom više razdoblja kako bi se sučelili s odgovarajućim rashodima.

Rashodi (i obveze) nisu u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima iskazani za godinu na koju se odnose, te su rashodi manje iskazani za 2012. za 59.889,00 kn, za 2011. za 65.669,00 kn, te za 2010. manje za 49.772,00 kn. Zbog navedenog je društvo umjesto iskazane dobiti ostvarilo gubitak za 2010., 2011. i 2012. Na gubitak u poslovanju su utjecali, između ostaloga, rashodi za zaposlene (troškovi osoblja). Radi podmirenja kratkoročnih obveza društvo se zaduživalo. Koncem 2012. obveze ukupno iznose 838.290,00 kn. Od toga se na dugoročne obveze s osnove zaduživanja odnosi 258.292,00 kn (dospijevaju do ožujka 2017.), a na kratkoročne obveze 579.998,00 kn ili 88,1 % prihoda od prodaje usluga za 2012. (kratkoročne obveze s osnove zaduživanja iznose 150.000,00 kn, obveze prema dobavljačima, zaposlenima te za poreze i doprinose iznose 429.998,00 kn). Žiro račun je u razdoblju od 14. veljače do 1. ožujka 2012. bio u blokadi zbog nepravodobnog podmirenja obveza s osnove poreza na dohodak i dobit te doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje iz 2010. i 2011. Žiro račun je u 2013. također bio u blokadi, i to 22 dana u razdoblju od 23. siječnja do 2. travnja, te od 6. svibnja 2013. do 5. ožujka 2014.

Neka društva imaju značajnu imovinu, a imovina nije dovoljno stavljena u funkciju ostvarivanja prihoda, što je vidljivo iz pokazatelja aktivnosti izračunanog kao odnos ukupnih prihoda i aktive (preporuča se da je navedeni pokazatelj minimalno 0,90).

Pokazatelj aktivnosti za 2012. za društvo Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o. Daruvar iznosi 0,08 (aktiva iznosi 46.929.140,00 kn), za društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar iznosi 0,37 (aktiva iznosi 22.744.280,00 kn), a za društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica iznosi 0,29 (aktiva uvećana za imovinu s kojom raspolaže iznosi 3.702.553,00 kn).

Državni ured za reviziju predlaže poduzeti dodatne aktivnosti radi povećanja vlastitih prihoda kako bi se smanjila potreba za sredstvima osnivača (društvima Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o. Daruvar i Kukavica d.o.o., Velika Pisanica) i smanjila zaduženost (društvima Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar i Kukavica d.o.o., Velika Pisanica), odnosno poduzeti mjere za smanjenje gubitka u poslovanju (društvima Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar i Kukavica d.o.o., Velika Pisanica).

Predlaže se društvu Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar donijeti kriterije za naknadu troškova izlagačima životinja, odnosno preispitati visinu navedenih naknada te poduzimati potrebne mjere naplate potraživanja kako potraživanja ne bi otišla u zastaru.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar i Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar obračunati troškove amortizacije na svu imovinu u upotrebi i u bilješkama uz financijske izvještaje obrazložiti učinak promjene računovodstvene procjene (smanjenje stopa amortizacije) na rezultat poslovanja, te društvima Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar i Kukavica d.o.o., Velika Pisanica evidentirati prihode od potpora osnivača (državnih potpora) u skladu s odredbama Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja.

- 2.2. *Društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar u očitovanju navodi da je na rezultat poslovanja utjecalo sve navedeno u Izvješću, da će od 2014. uspostaviti pregled postignutih rezultata u odnosu na planirano, izraditi analize uspješnosti po organizacijskim jedinicama (pratiti troškove energenata, drugo), te da će primjenjivati propisane amortizacijske stope koje odgovaraju predviđenom vijeku trajanja objekta. Navodi da naknade troškova izlagačima životinja treba redefinirati zbog održivosti i cjelokupne isplativosti održavanja sajamskih manifestacija te je u postupku utvrđivanje kriterija za eventualne isplate izlagačima. Nadalje, navodi da su već koncem 2013. poduzete nužne i zakonom predviđene mjere naplate potraživanja (obavijesti kojima se poziva na podmirenje duga, pisane opomene, tužbe i ovrhe) te da je u cilju povećanja vlastitih prihoda početkom 2014. posvećena veća pažnja avansnom plaćanju i da se kontrolira likvidnost izlagača prije zaključivanja ugovora kako bi potraživanja mogla bit naplaćena.*

Društvo Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar navodi da će u izvješćima o radu nastojati iskazati i troškove po jedinici usluge te pokazatelje uspješnosti poslovanja. Navodi da su poduzete značajne aktivnosti u 2013. radi racionalizacije poslovanja, da su povećani prihodi, a smanjeni rashodi i financijska potpora osnivača te je za 2013. ostvarena dobit u iznosu 77.042,00 kn. Navodi da je smanjen broj zaposlenika izvan sezone i plaće svim zaposlenicima te da su smanjeni drugi troškovi za koje su smatrali da neće utjecati na kvalitetu usluga (električna energija, geotermalna voda, računovodstvene usluge, troškovi telefona, marketinške aktivnosti, drugo).

Nadalje, navodi da je radi povećanja prihoda nabavljen još jedan prenosivi stol za masažu i proširena je ponuda masaža na 12 vrsta, uvedeni su novi obiteljski paketi u vrijeme vikenda koji uključuju kupanje i ručak po povoljnijim cijenama, da se radi na dolasku organiziranih grupa s ponudom izmijenjenog meni-a (što je povećalo prihod ugostiteljstva i polučilo veće dolaske grupa bez kojih rad izvan sezone ne bi bio ostvariv zbog malog broja pojedinačnih posjeta) te da aktivnije surađuju s turističkim agencijama i rade na novim ponudama, što već daje prihvatljivije rezultate.

Društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica navodi da imovinu (koja je velike vrijednosti) ne može staviti u funkciju zbog dotrajalosti objekata u koja se treba znatno ulagati kako bi bili konkurentni na tržištu.

Društva Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar navode da će u izvješćima o radu iskazati usporedbu naturalnih pokazatelja i pokazatelja uspješnosti s ranijim razdobljima te dati obrazloženja iz kojih će biti vidljivo zbog čega je postignuta postojeća razina rezultata, a društvo Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma navodi da će izvješće o radu za 2013. sadržavati osim naturalnih pokazatelja pokazatelje uspješnosti.

3. Postizanje planirane svrhe osnivanja društava

- 3.1. Društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica je od 2010. do 2012. obavljalo djelatnost, ali planiranu svrhu osnivanja nije postiglo. Društvo je od 2010. do 2012. pružalo ugostiteljske usluge (usluge prehrane, usluživanja pića i napitaka, usluge smještaja) i usluge zakupa poslovnog prostora (dvorana). Od 2010. do 2012. društvo je poslovalo uz financijsku potporu osnivača (Županija). Potpore osnivača iskazane na prihodima iznose 1.365.455,00 kn ili 45,4 % ukupno iskazanih prihoda. Odnose se na potpore u iznosu 980.789,00 kn (za nabavu dugotrajne nefinancijske imovine) i prijenos potpora osnivača s računa odgođenih prihoda na račun ostalih prihoda 384.666,00 kn (kako društvo ne bi iskazalo gubitak u poslovanju). Koncem 2012. dugoročne obveze iznose 258.292,00 kn, kratkoročne obveze iznose 579.998,00 kn (88,1 % prihoda od prodaje usluga za 2012.), te ima jednog zaposlenika. Ugostiteljsku djelatnost je društvo odjavilo s 31. ožujkom 2012., što je obrazloženo malim prometom i teškom ekonomskom situacijom. Zbog navedenog nije u mogućnosti uspješno obavljati djelatnosti za koju je osnovano.

Državni ured za reviziju predlaže društvu Kukavica d.o.o., Velika Pisanica u dogovoru s osnivačem razmotriti mogućnosti daljnjeg obavljanja djelatnosti.

- Prihodi iz proračuna

Od 2010. do 2012. su društva Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar primila od osnivača 9.272.661,00 kn, od čega je 1.567.859,00 kn za pokriće gubitka (društvo Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar) te 7.704.802,00 kn za nabavu dugotrajne nefinancijske imovine i otplatu kredita. Od 7.704.802,00 kn je za primljene namjene utrošeno 6.801.479,00 kn, a 903.323,00 kn je utrošeno za tekuće potrebe poslovanja, umjesto za primljene namjene (društva Kukavica d.o.o., Velika Pisanica 757.919,00 kn i Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar 145.404,00 kn).

Društva Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar nisu s osnivačima (Županija te Grad Bjelovar) uredila financiranje poslovanja društava. Sredstva za financiranje poslovanja društava su planirana u proračunu Županije i Grada Bjelovara (osnivača) te su mjesečno doznačavana društvima u vidu kapitalnih pomoći.

Osim iz proračuna osnivača, društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica je od Ministarstva turizma u 2011. primilo 50.000,00 kn, za rekonstrukciju i opremanje kuhinje u odmaralištu Diklo. Sredstva su utrošena za tekuće poslovanje (vraćena su Ministarstvu početkom ožujka 2014.).

Društvo Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma od 2010. do 2012. nije primalo sredstva od osnivača, a u financijskim izvještajima je iskazivalo dobit. Sa svim korisnicima knjigovodstveno-računovodstvenih usluga je ugovorena jednaka vrsta usluga, a obujam i jedinična cijena usluga nisu ugovoreni. Kriteriji za obračunavanje usluga korisnicima nisu utvrđeni. Trgovačkom društvu u privatnom vlasništvu su usluge obračunane u manjem iznosu u odnosu na druge korisnike usluga koji imaju približan iznos ostvarenih prihoda. Drugim korisnicima usluga (proračunski korisnici i neprofitne organizacije koje se financiraju iz proračuna osnivača) su usluge obračunavane u iznosima koji nisu u vezi s ostvarenim prihodima korisnika usluga, nego u većini slučajeva u većim iznosima te se društvo neizravno dijelom financira iz proračuna osnivača, odnosno bez pomoći osnivača ne bi ostvarilo dovoljno prihoda za pokriće ostvarenih troškova.

Društvo Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar od 2010. do 2012. također nije primalo sredstva od osnivača, osim za obavljene usluge. Prihodi za 2012. od knjigovodstveno-računovodstvenih poslova su ostvareni u iznosu 72.754,00 kn ili 26,1 %, i to od osnivača (praćenje obročnih otplata za prodane stanove na kojima je postojalo stanarsko pravo i vođenja blagajne komunalne naknade) i tri druge pravne osobe (trgovačko društvo za iznajmljivanje i upravljanje vlastitim nekretninama u vlasništvu osnivača, za sportsku zajednicu i sportski klub). Kriteriji za obračunavanje usluga korisnicima nisu utvrđeni. Do svibnja 2006. je društvo obavljalo poslove poduzetničkog centra, samo za osnivača (nakon toga je osnivač preuzeo navedene poslove i zaposlenika), a do listopada 2010. su obavljani knjigovodstveno-računovodstveni poslovi za društvo Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar i Kukavica d.o.o., Velika Pisanica trošiti sredstava osnivača za primljene namjene te s osnivačima urediti financiranje poslovanja društava.

Predlaže se donijeti kriterije za obračunavanje knjigovodstveno-računovodstvenih i drugih usluga korisnicima (društvima Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar) te poduzeti radnje za povećanje vlastitih prihoda kako bi se financiralo u potpunosti vlastitim sredstvima (društvo Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma).

- Raspolaganje sredstvima

Društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar je za potrebe organiziranja sajamskih priredbi pribavilo usluge pripreme i koordinacije parkirališta, zaštitarsko redarske usluge i usluge redara na pješačkim ulazima, usluge za pomoćno tehničke poslove), te usluge prodaje ulaznica.

Evidencija o obavljenim poslovima nije ustrojena, odnosno nema obračuna uz koji je priložen dnevnik rada s podacima o satima rada i/ili opisom poslova po izvršiteljima usluga s potpisom zaposlenika, što je potrebno radi kontrole obavljenih poslova, odnosno načina raspolaganja sredstvima (rashodi za navedene usluge su ostvareni u značajnom iznosu).

Usluge na pripremi i koordinaciji parkirališta, zaštitarsko redarske usluge, te usluge redara na pješačkim ulazima je obavljala privatna pravna osoba registrirana za zaštitu osoba i imovine na temelju ugovora zaključenog u 1998., izravnim ugovaranjem. U ugovoru cijena poslova nije jasno utvrđena, odnosno nije jasno utvrđeno za koje poslove je cijena ugovorena 30,00 kn, a za koje poslove je ugovorena 40,00 kn po radnom satu radnika. Pravna osoba je sve usluge obračunala po cijeni 40,00 kn po radnom satu zaštitara. Za 2012. je zaštitarska služba obračunala usluge u iznosu 352.400,00 kn, a za 2011. u iznosu 404.620,00 kn, za 2010. u iznosu 321.718,00 kn, s porezom na dodanu vrijednost.

Pomoćno tehničke poslove su obavljali studenti putem studentskih servisa, a troškovi za 2012. iznose 267.136,00 kn, za 2011. iznose 68.032,00 kn, a za 2010. iznose 145.817,00 kn (cijena usluge iznosi 37,50 kn po satu). Za potrebe jesenskog međunarodnog bjelovarskog sajma održanog u 2012. su pomoćno tehničke poslove obavljala najmanje 24 studenta, koja su ostvarila preko 2100 sati.

Ulaznice za sajamske priredbe (na ulazu na sajam) prodavale su fizičke osobe na temelju zaključenih ugovora o djelu. Za potrebe jesenskog međunarodnog bjelovarskog sajma zaključeni su ugovori o djelu s 31 osobom. Naknada je za sva tri dana održavanja sajma u 2012. ugovorena ukupno u iznosu 450,00 kn, neto. Troškovi ugovora o djelu su evidentirani za 2012. u iznosu 90.953,00 kn, za 2011. u iznosu 97.217,00 kn, a za 2010. u iznosu 137.336,00 kn.

Društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar je neke troškove u poslovnim knjigama evidentiralo na temelju dokumentacije iz koje nije vidljiva količina i jedinična cijena obavljene usluge, odnosno koje su usluge obavljene i po kojoj cijeni. Odnose se na usluge promidžbe (najveći dio za 2011. u iznosu 956.800,00 kn i za 2012. u iznosu 478.400,00 kn se odnosi na troškove po ugovoru zaključenom početkom 2008. s privatnom pravnom osobom registriranom, između ostaloga, za promidžbu i izdavačku i tiskarsku djelatnost), usluge montaže i demontaže štandova (u 2011. su obračunane u iznosu 125.125,00 kn, po jednom računu) te usluge čišćenja (usluge čišćenja izložbenih prostora, organizacija nadzora ulaza i izlaza izlagača i neke poslove na sajamskim parkiralištima je obavljala pravna osoba za tehničko ispitivanje, posredovanje i marketing, koja je za sve usluge obračunala za 2011. u iznosu 308.884,00 kn s porezom na dodanu vrijednost, a usluge čišćenja sajamskog prostora je obavljao obrt za čišćenje koji je usluge obračunao za 2012. u iznosu 42.000,00 kn, a za 2011. u iznosu 43.960,00 kn, s porezom na dodanu vrijednost). Pri kontroli računa za oglašavanje treba voditi računa, između ostaloga, je li dobavljač plaćene oglase jasno označio i odijelio od drugih programskih sadržaja, odnosno je li se plaćeno oglašavanje moglo lako prepoznati i razlikovati od uredničkog sadržaja, što treba učiniti prema odredbama Zakona o medijima (Narodne novine 59/04, 84/11 i 81/13).

Usluge promidžbe i marketinga su također obavljali i studenti putem studentskog servisa, a nema dokumentacije iz koje je vidljivo koje poslove promidžbe i marketinga su obavljali (troškovi za 2012. iznose 148.226,00 kn, za 2011. iznose 141.999,00 kn, za 2010. iznose 190.115,00 kn).

Cijena sata je ugovorena najvećim dijelom u iznosu 18,75 kn za poslove promidžbe, a 50,00 kn za poslove marketinga. Donesen je plan promidžbe iz kojeg nije vidljivo tko ga je i kada donio, na koje sajamske manifestacije se promoviranje odnosi, te termini. Usluge promidžbe putem studentskog servisa nisu planirane.

Rashode za zaposlene (troškovi osoblja) za 2012. je društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar ostvarilo u iznosu 1.325.474,00 kn ili 16,0 % ukupno ostvarenih rashoda. Od toga se 54.803,00 kn odnosi na rad subotom i nedjeljom. Zaposlenici su radili pojedine subote i nedjelje u veljači, ožujku, svibnju, rujnu i studenome (radi održavanja sajamskih priredbi). Sajamske priredbe se održavaju subotom i nedjeljom (ponekad i petkom). Preraspodjela radnog vremena zaposlenika nije obavljena.

Društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica je iskazalo prihode od prodaje usluga za 2012. u iznosu 523.628,00 kn. Cjenici usluga za 2012. su doneseni. Za većinu usluga u ispostavljenim izlaznim računima nije navedeno vrijeme pružanja usluge, količina, vrsta i jedinična cijena usluge. Ugostiteljske usluge i usluge zakupa poslovnog prostora većim dijelom su obračunane osnivaču i drugim jedinicama lokalne samouprave s područja Županije, kao i udrugama koje su financirane iz županijskog i lokalnih proračuna. Društvo je pružalo usluge smještaja (noćenja), a turističkoj zajednici nije prijavljivalo i objavljivalo turiste. Zbog navedenog nije vidljivo jesu li sve usluge obračunane, jesu li obračunane u skladu s cjenikom, odnosno po tržišnim cijenama.

Na žiro račun je tijekom 2012. položena gotovina u iznosu 64.508,50 kn (u 2011. u iznosu 130.963,00 kn), a nema dokumentacije iz koje je vidljivo na što se uplaćena gotovina odnosi, odnosno tko je, kada, u kojem iznosu i za koju namjenu uplatio gotovinu, te je li novac položen na žiro račun u primjerenom roku i cjelokupnom iznosu. U 2011. i 2012. u knjizi blagajne nisu evidentirani primici od prodaje usluga. Zbog navedenog je onemogućena kontrola prihoda od prodaje usluga.

Državni ured za reviziju predlaže društvu Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar preispitati visinu rashoda u cilju racionalnijeg raspolaganja sredstvima, u planu promidžbe (medija plan) navesti po sajamskim priredbama u kojim medijima se promidžba planira, obujam promidžbe s terminima i jediničnom cijenom, te preispitati djelotvornost promidžbe putem studentskog servisa i visinu troškova. Predlaže se preraspodjela radnog vremena zaposlenika kako zbog održavanja sajamskih priredbi ne bi bilo dodatnih troškova osoblja.

Državni ured za reviziju predlaže društvu Kukavica d.o.o., Velika Pisanica obračunavati usluge na način da je iz dokumentacije vidljivo koja je usluga pružena, vrijeme pružanja usluge, količina, vrsta i jedinična cijena usluge te uredno voditi blagajničko poslovanje.

- 3.2. *Društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar u očitovanju navodi da su županjska skupština i gradsko vijeće Grada Bjelovara donijeli odluke o statusu bespovratne kapitalne pomoći za 2014. Vezano za zaštitarsko redarske usluge navodi da je ugovor raskinut i proveden postupak prikupljanja najpovoljnije ponude te da su ustrojene evidencije o izvršiteljima usluge i da su troškovi za navedene usluge značajno smanjeni.*

Navodi da u 2014. za prodaju ulaznica nisu zapošljavane osobe na ugovor o djelu nego su korištene usluge studentskog servisa uz vođenje evidencije po odjelima gdje su usluge obavljane, da je raskinut ugovor za usluge promidžbe, odnosno medijskog priopćavanja i više ne koriste usluge studentskih servisa za usluge promidžbe te da su smanjeni troškovi za navedene usluge, kao i za usluge čišćenja. Vezano za rashode za zaposlene, društvo navodi da u 2014. vode brigu o navedenim rashodima, da broj zaposlenika treba biti u korelaciji s postignutim učinkom te da je u travnju 2014. smanjen broj zaposlenika i donesen novi pravilnik o radu koji jasno definira mogućnost preraspodijele radnog vremena.

Društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica navodi da će s osnivačem razmotriti ponovno obavljanje djelatnosti radi povećanja prihoda, da su uz izlazne račune za ugostiteljske usluge korisnicima usluga dostavljali specifikacije računa ili ulazne račune za catering, da su za odmaralište Diklo prijavljivali i odjavljivali goste i plaćali boravišnu pristojbu, da su sredstva korisnika usluga u odmaralištu uplaćivana na žiro račun te da će u narednom razdoblju postupiti prema detaljnim preporukama Državnog ureda za reviziju. Društvo navodi da je donijelo potrebne odluke i započelo uredno vođenje blagajničkog poslovanja i sastavljanje izlaznih računa iz kojih je vidljivo koja je usluga pružena, vrijeme pružanja usluge te količine i jedinične cijene.

Društvo Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma navodi da koncem travnja 2014. ima 20 stalnih korisnika i dva povremena (prema potrebi) te tri zaposlenika od kojih je dvoje na neodređeno vrijeme i jedan na radu nakon stručnog osposobljavanja. Navodi da ugovori s korisnicima (proračunski korisnici i neprofitne organizacije koje se financiraju iz proračuna osnivača) sadrže jednaku vrstu knjigovodstveno-računovodstvenih usluga i nije vidljiv obujam i količina poslova koje društvo obavlja (savjetodavne usluge i slično). Navodi da će u skladu s prijedlogom Državnog ureda za reviziju donijeti kriterije za obračunavanje knjigovodstveno-računovodstvenih usluga na temelju kojih će ugovoriti usluge i ispostavljati račune, te da su mišljenja da će s obzirom na obujam poslova takav način ugovaranja i obračuna obavljenih usluga rezultirati približnim iznosima dosadašnjih ugovorenih cijena.

Društvo Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar navodi da će donijeti kriterije za obračunavanje usluga, prema uvjetima na tržištu kojemu se moraju prilagođavati.

VI. OCJENA UČINKOVITOSTI POSTIZANJA REZULTATA I OSTVARIVANJA CILJEVA POSLOVANJA

Svrha i cilj osnivanja trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom je ostvarivanje javnog interesa u lokalnoj, odnosno područnoj (regionalnoj) zajednici, koji su utvrdila predstavnička tijela (gradska vijeća i županijska skupština) odlukom o osnivanju. Djelatnosti trgovačkih društava su od javnog interesa i trebaju utjecati na povećanje gospodarskih aktivnosti, životnog standarda građana te ostvarivanje zadaća iz samoupravnog djelokruga gradova i Županije (osnivača), koje se odnose na gospodarski razvoj, tjelesnu kulturu, sport i slično.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da su od pet trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom, četiri društva postigla svrhu svoga osnivanja i to: Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar, a društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica nije postiglo planiranu svrhu osnivanja.

Tri trgovačka društva (Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma) su definirala viziju i misiju poslovanja, a dva društva (Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar) nisu definirala svoju viziju i misiju poslovanja. Društvo Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar je donijelo strateški (dugoročni) plan razvoja u skladu sa strateškim ciljevima osnivača. Društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar i Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma nisu donijela strateški (dugoročni) plan razvoja, a definirala su svoje strateške ciljeve. Strateški (dugoročni) plan razvoja nisu također donijela društva Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar. Sva društva su donijela godišnje programe rada/planove poslovanja. Godišnji programi rada/planovi poslovanja društava Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar ne sadrže naturalne pokazatelje, a društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar sadrže samo neke naturalne pokazatelje, dok godišnji programi rada poslovanja svih društava ne sadrže pokazatelje uspješnosti, odnosno planovima nisu utvrđeni pokazatelji za mjerenje učinaka, odnosno praćenje ostvarenja postavljenih ciljeva.

Sva trgovačka društva obuhvaćena revizijom su sastavila izvješća o radu za 2010., 2011. i 2012., koja su prihvatili osnivači. Izvješća o radu pojedinih trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom ne sadrže naturalne pokazatelje (društva Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar), pokazatelje uspješnosti (sva društva), usporedbu svih naturalnih pokazatelja s ranijim razdobljima (društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno d.o.o., Daruvar), usporedbu odnosa broja zaposlenika koji obavljaju osnovnu djelatnost i broja zaposlenika koji obavljaju administrativne poslove (društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar), podatke o ukupnim troškovima po jedinici obavljene usluge (društvo Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar), te obrazloženja iz kojih je vidljivo zbog čega je postignuta postojeća razina rezultata (društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar).

Ostvareni vlastiti prihodi za 2010., 2011. i 2012. nekih trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom nisu bili dostatni za financiranje poslovanja te su poslovala uz značajnu financijsku potporu osnivača.

Od 2010. do 2012. su trgovačka društva (Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar) iskazala prihode od potpora osnivača ukupno u iznosu 9.156.450,00 kn (22,3 % ukupnih prihoda). Društva Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar nisu s osnivačima (Županija te Grad Bjelovar) uredila financiranje poslovanja društava. Ostvareni rashodi trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom su bili u funkciji djelatnosti koje su društva obavljala, osim što za neke rashode društva Kukavica d.o.o., Velika Pisanica nema odgovarajuće dokumentacije te nije vidljivo jesu li bili u funkciji djelatnosti koje je društvo obavljalo.

Društva Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar su za 2012. postigla zadovoljavajuće rezultate poslovanja s obzirom na ranije razdoblje, odnosno 2010. i 2011. Rezultat poslovanja nije realno iskazan u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima društava Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar i Kukavica d.o.o., Velika Pisanica. Društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica je za 2012. iskazalo dobit, a revizijom je utvrđeno da je ostvaren gubitak, a društvo Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar je u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima za 2012. iskazalo gubitak, a revizijom je utvrđeno da je ostvaren gubitak u većem iznosu od iskazanog, te društva nisu postigla zadovoljavajući rezultat poslovanja s obzirom na ranije razdoblje.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da pojedina društva nisu dovoljno učinkovita u postizanju rezultata i ostvarivanju ciljeva poslovanja. Zbog navedenog se predlaže:

- definirati viziju i misiju poslovanja (društva Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar)
- donijeti strateški (dugoročni) plan razvoja (društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar)
- godišnjim planovima utvrditi naturalne pokazatelje (društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar) i pokazatelje uspješnosti (sva društva) kako bi se omogućilo mjerenje učinaka, odnosno praćenje ostvarenja postavljenih ciljeva
- u izvještajima o radu iskazati naturalne pokazatelje (društva Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar), pokazatelje uspješnosti (sva društva), usporedbu svih naturalnih pokazatelja s ranijim razdobljima (društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar), usporedbu odnosa broja zaposlenika koji obavljaju osnovnu djelatnost i broja zaposlenika koji obavljaju administrativne poslove (društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar), podatke o ukupnim troškovima po jedinici obavljene usluge (društvo Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar), te dati obrazloženja iz kojih je vidljivo zbog čega je postignuta postojeća razina rezultata (društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica, Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar)

- poduzeti dodatne aktivnosti radi povećanja vlastitih prihoda (društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o. Daruvar, Kukavica d.o.o., Velika Pisanica i Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma), odnosno poduzeti mjere za smanjenje gubitka u poslovanju (društva Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar i Kukavica d.o.o., Velika Pisanica)
- donijeti kriterije za naknadu troškova izlagačima životinja na sajmu te poduzimati potrebne mjere naplate potraživanja (društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar)
- realno iskazivati rezultat poslovanja u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima, odnosno poslovne promjene evidentirati u skladu s odredbama Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar, Termalni vodeni park Aquae Balissae d.o.o., Daruvar i Kukavica d.o.o., Velika Pisanica)
- s osnivačem razmotriti mogućnosti daljnjeg obavljanja djelatnosti (društvo Kukavica d.o.o., Velika Pisanica)
- trošiti sredstva primljena od osnivača u skladu s utvrđenom namjenom te s osnivačima urediti financiranje poslovanja (društva Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar i Kukavica d.o.o., Velika Pisanica)
- utvrditi kriterije za obračunavanje usluga korisnicima (društva Knjigovodstvo Čazma d.o.o., Čazma i Gradsko stambeno Daruvar d.o.o., Daruvar)
- preispitati visinu rashoda, u planu promidžbe (medija plan) navesti po sajamskim priredbama u kojim medijima se promidžba planira, obujam promidžbe s terminima i jediničnom cijenom, preispitati djelotvornost promidžbe putem studentskog servisa, te preraspodijeliti radno vrijeme zaposlenika za vrijeme održavanja sajamskih priredbi (društvo Bjelovarski sajam d.o.o., Bjelovar).

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba navedenih preporuka pridonijela postizanju veće odgovornosti fokusiranjem na strateške ciljeve u skladu s planovima osnivača te uspješnije i svrsishodnije poslovanje trgovačkih društava. Također, cilj danih preporuka je otklanjanje slabosti te primjena načela dobrog upravljanja.